

“Je suis passionné pour la vérité,
et pour les mensonges qu'elle autorise.”

Jules Renard

Letter

Figuur, teken bij het schrijven gebezigd om een taalklank of een verbinding van klanken aan te duiden.

Eerste letters

Letters hebben scheppingskracht, ze scheppen het universum en dat scheppen gaat maar door, dagelijks. En wij doen eraan mee, dagelijks. Zelfs zonder te beseffen de alomvattende betekenis, de kracht, de zin van iedere klank, van ieder teken.

Zo is het begonnen: het verzoek van een vriend om Etty Hillesum een brief te schrijven. Dat boeken van haar kort daarna op mijn weg kwamen, zo begreep ik, was niet voor niets. Ik overwon mijn tegenzin en schreef. U vindt deze brief in de originele uitgave.

Zo is het begonnen. Ik begon brieven te ontvangen. Virtuele brieven, imaginaire brieven, ik begon ze te schrijven.

Zelfs in letters van alle soorten kan ik u slechts weinig vertellen over het proces van 'search and research' (Ravi Ravindra), van inSpiratie, vanwaar het komt.

De titel werd mij al heel vroeg gegeven, nog ver voordat ik wist wat er zou komen. Laatste letters.

Imaginaire of virtuele brieven, nee dat is niet juist: de brieven zijn echt, er zijn letters, woorden, zinnen, er is betekenis. De schrijvers, de ontvangers, zij zijn imaginair of virtueel, zij zijn niet meer in onze werkelijkheid.

Tijdens het schrijven

hoor ik over de opening van een nieuw museum: Micropia. Er wordt verteld, dat twee derde van het leven onzichtbaar is. En dan gaat het alleen nog maar over de voor ons onzichtbare micro-organismen. We hebben het niet eens over wat er meer is tussen hemel en aarde.

Imaginair is slechts een andere laag van werkelijkheid.

Virtueel is.

"Het verschil tussen virtueel en echt zal nog verder vervagen de komende jaren. We zullen dingen niet eens meer virtueel noemen, zozeer gaan ze onderdeel uitmaken van de geleefde werkelijkheid."

(Luciano Floridi, in: Trouw 29-12-2012)

Als de laatste letter is uitgesproken en beluisterd, als de laatste letter is geschreven en gelezen, is er pauze, stilte.

Er is contact geweest, informatie uitgewisseld, vragen zijn gesteld en beantwoord. Of niet.

Het is geweest. Het dreunt nog na, de laatste punt van de laatste letter.

Tijdens het lezen

lezer, zult u zich regelmatig afvragen wat waar is en wat fantasie. Het is aan u.

U heeft geen idee waartoe dit leidt, evenmin als ik. Terwijl u, lezer, bestaat en ik niet.

Mijn vingers tikken toetsen aan, ik ben illusie, ik ben MaYa

Inhoud

Eerste letters	7
Brieven	
Van Sarasvati, Hindoe godin van kunst en van het schrift	11
Van mijn overgrootmoeder Omoe Petronella	21
Van haar vader, mijn Betovergrootvader	33
Aan mijn vermeende Chinese Betbetovergrootvader Lung	45
Van mijn nooit geboren broer Niek	55
Aan de Duquesa de Alba, wellicht geliefde van Goya	67
Van Itzele, een jonge vrouw uit de MaYacultuur	77
Aan Maha Pajapati, (op)voedster van Boeddha	89
Van Hypatia, vrouwelijke wiskundige uit Alexandrië in de 4 ^e eeuw	101
Aan Etty Hillesum, schrijfster	113
Van Pa-cies, een Mohikaanse rond de heilige berg in 1648	125
Van Sara, een Nederlandse rond de heilige berg in 1648	135
Aan mevrouw de Brave, bewoonster van dit thuis tot 1943	145
Van Moella Nasroeddin, wijze omstreeks 1300 en verder	157
Van mijn Betovergrootvader Kap'tein de Jong	169
Aan mijn Betovergrootvader Kap'tein de Jong	181
Aan Karl, een jonge Duitse bewaker in het concentratiekamp Auschwitz	193
Van mijn Grootmoeder Helena	203
Aan mijn Oudtante Veronika	213
Van Oudtante Veronika	223
Van Aziza Khadija, de eerste vrouw van de Profeet Mohammed	233
Aan Khaditja Bibi, de moeder van Hazrat Inayat Khan	243
Van de Boekstaafengel aan boodschappers, profeten, leraren	253
Van Kaptah, de maker van het dodenmasker van Toetanchamon	265
Aan Herte, Hadewych en andere begijnen	275
Van Sinte Brandaan, heilige uit het Ierland van de 5 ^e eeuw	287
Notulen van de bijeenkomst van godinnen en goden van lettertekens, en van het schrift	297
Laatste letters	307
Bronnen	309

ह

Ha, de laatste letter van het Sanskriet alfabet

Tijdens het lezen realiseer ik me hoe bijzonder het is dat we klanken zichtbaar kunnen maken, het wonder van geluid visualiseren, woorden kunnen vastleggen op schrift. Want, zoals een oud spreekwoord uit Azië zegt: Zelfs de dunste inkt overleeft het geheugen van de mens.

En hoe dankbaar ik ben dat ik tekens heb leren decoderen en begrijpen.

In de wereldliteratuur zijn veel verhalen over hoe het schrift in de mensenwereld kwam. Het verhaal van de hindoegodin Sarasvati is er een van. Sarasvati Devi, de godin van kennis, wijsheid, literatuur, muziek, dichtkunst, andere kunsten en van het schrift.

De /ha/ is een bijzondere klank, een huigklank, een ademletter en de mond wijd open. Leven.

Het Sanskriet beschrijvend zeggen filosofen – en ik verdenk ze ervan mystici te zijn – dat het feit dat medeklinkers een klinker nodig hebben om te kunnen worden uitgesproken, iets zegt over de schepping. Er is dus een relatie tussen letters en schepping. Ook hier.

Maar dan ook in het Latijnse alfabet. Ook hier hebben medeklinkers een klinker nodig. In het Nederlands is dat bijna altijd de /ee/ of /e/: /bee/, /cee/ /dee/, /ef/. Uitzonderingen zijn /ka/, /qu/, /ix/. En ook hier zeggen we /ha/.

Scheppende letters.

Sarasvati schrijft mij, in antwoord op een brief die ik haar ooit had geschreven. We worden gedwongen heel langzaam te lezen.

MaYa namasté!

Ik ontving een brief van MaYa. Een brief van MaYa?

Een brief waarin ze mij bedankt voor het feit dat ik het schrift heb bedacht.

Het verbaasde mij hogelijk. MaYa heeft letters namelijk altijd gewantrouwd. Want, zo meent zij, mensen zijn geneigd alles te geloven wat er geschreven staat. Terwijl zij haar naam eer aan doet en allen bewust wil maken van de illusie, het leven is een spel van illusie.

Ik begrijp nu dat jij haar naamgenoot bent, en dat de brief van jou komt. Namasté MaYa!

Het is vreemd om een godin te zijn. Mensen denken daar niet over na. Velen geloven niet dat wij bestaan. Anderen vinden het vanzelfsprekend dat wij er zijn, altijd, en het liefst overal en zeker als jullie ons aanroepen.

Soms beeldt men mij af met een zwaard. Je schrikt daarvan, maar soms is een zwaard nodig. Het zwaard is bedoeld om de sluier van onwetendheid te doorklieven. Hazrat Inayat Khan heeft ooit gezegd: laat moed je zwaard zijn en geduld je schild. Beiden zijn zo nodig om kennis te vergaren, om je eigen wijsheid te ontdekken.

Mensen denken dat wij, goden, eeuwig en heilig zijn en boven alles verheven.

Maar de goden kwamen pas later, in het spoor van de schepping, zoals de oude wijzen verhalen in wat wij de Rigveda noemen. In het spoor van de schepping. Wat zou dat kunnen betekenen?

De oorsprong van het al, ik weet het niet, ondanks de kennis en wijsheid die men mij toedicht. Zelfs mijn eigen oorsprong is mij niet bekend. Zeker is, dat mensen mij afbeelden in beelden en woorden, op een wijze die niet altijd weergeeft wie ik werkelijk ben. Ik ben. Dat is zeker.

Namasté!

Je dankt mij voor het schrift en vraagt mij hoe ik het bedacht.

Het kwam heel plotseling, het kon niet anders, het moest! Dat is nu inSpiratie. En wat is inSpiratie? Velen roepen mij aan als

ze inSpiratie behoeven. En ik weet niet wat het is. Zie, ik schrijf dat, net als jij, met een grote letter S: Spirit geeft het ons, dat moment tot creëren. En niemand weet wie of wat Spirit is. Er wordt verteld dat het Al Spirit maakte in de vorm van een pauw. Toen de pauw zijn eigen beeld zag in de spiegel van de heilige essentie, liet hij van bewondering een paar druppels zweet vallen. Alle andere schepselen en scheppingen zijn voortgekomen uit deze druppeltjes zweet. Zo wordt verteld.

InSpiratie. De heel eigen wijsheid, het licht, wellicht onze voorouders, wie zal het zeggen. En pas dan gaat het brein aan het werk.

Ik weet nog precies wanneer het schrift tot mij kwam.

Ik danste voor mijn geliefde. Ik danste en danste voor hem, achter hem, helemaal rondom hem, je weet, het is heerlijk om voor je geliefde te dansen. Ik danste voor mijn man. Ik danste voor Brahma. Hij kon zijn ogen niet van mij afhouden en maakte zichzelf ogen en monden aan zijn achterhoofd, aan de zijkant, ik lachte en genoot van zijn genieten zo, dat ik omhoog zweefde en ook boven hem danste. Mijn geliefde maakte zichzelf ook ogen en een mond boven op zijn hoofd, zijn ogen konden mij overal volgen.

En toen begon hij gedichten te declameren.

MaYa, zo mooi, woorden om nooit te vergeten, maar woorden vervliegen en ik ken hem: ook hij zou ze spoedig vergeten zijn. Zijn woorden gaven mij het ritme, ik voelde ze, ik nam ze zo intens waar, dan kun je niet onthouden. Dat wilde ik ook niet, dat pogen had de woorden, hem en mij en het moment geen goed gedaan.

En toch wilde ik dat zijn woorden bewaard zouden blijven voor alle wezens in de komende tijden. En zo bedacht ik tekens om klanken zichtbaar te maken, het schrift, dansend en heel gelukkig.

Het eerste teken dat ik schiep was Aum. ॐ

Zie hoe het danst, hoe het zingt de weg van mond naar schrift naar oog, naar mond, naar oor, naar lijf en wezen, zijn.

Zie en hoor hoe het Sanskriet, de taal waarin Brahma spreekt en waarin ik deed schrijven naar ons danst en zingt: Aum Aim Sarasvati Namaha.

ॐ ऐं सरस्वत्यै नमः

Zo groet men mij, zo roept men mij aan.

Niet voor niets noemt men dit de taal der goden.

Men noemt mij wel VagDevi, godin van het spreken, jullie taal is zo

vlak, bedenk iets nieuws!

Want taal verbindt lagen van werkelijkheid.

Stem, klank, woord, ritme, hoe waardevol, hoe schoon kan het zijn, spreken, vertellen, praten.

Aum.

Ook hiervoor dankte je mij.

Tekens waren er al wel, tekens op de grond of op de stam van een boom, op de wand van een rots. Ingekerfd met een scherp voorwerp. Zeker heeft het stuk vulkanisch glas dat jij hebt gekregen, ook hiertoe gediend. En zie de tekens die degene die het jou gaf erin kerfde: een boom, de zon, een hart. Een hartje gekerfd in het materiaal dat ooit zelf als kerfinstrument had dienst gedaan. Zo is het begonnen. Vol betekenis.

Zo deel van leven, van zijn, was taal toen, zelfs schriftelijke taal. Tekens, picto's, karakters, jullie hebben er allerlei namen voor, tekens die heel dicht en herkenbaar bij het concept staan dat ze bedoelen. Veel latere abstracte codes hebben zich vanuit die tekens ontwikkeld. Mooie tekens hebben mensen bedacht, of bedachten ze zichzelf?

Maar abstracte tekens die allerlei ideeën, klanken, verhalen als het ware kunnen coderen, vasthouden, doorgeven, nee, die waren er nog niet. Niets is ooit totaal nieuw. Het rust altijd, vaak onbewust, op ontwikkelingen die al gaande zijn, die we al vanzelfsprekend vinden in ons leven.

Je bedankt me. Ja, het is goed dat het er is, het abstracte schrift. Zoveel kennis kan nu worden doorgegeven..

Het abstracte schrift draagt ook een gevaar met zich mee: het staat zo ver af van het werkelijke bestaan, van het zijn.

Wonderlijk is dat: het schrift is nabij en veraf.

Er is werkelijkheid en niet-werkelijkheid. MaYa heeft ook gelijk: het schrift is illusie. Het geschreven woord boek is geen boek, het uitgesproken woord /boek/ is evenmin een boek.

Zelfs karakters, die ideeën weergeven en geen klanken, zijn ver van het ding waar ze voor staan. De lezer, de verwoorder, kan het tot werkelijkheid maken, in zijn ervaren, en soms tastbaar.

Vertrouwen op jullie eigen wijsheid, op je intuïtie. Het verbaast mij trouwens dat mensen dat moeten leren. Dat zou toch aangeboren zijn, dunkt mij.

Je vraagt me hoe het was voordat het schrift bestond.

Mensen hadden al wel taal, ze spraken, ze vertelden verhalen, zoals Brahma deed toen ik voor hem danste. Bijzonder is, dat mensen toen, als ze naar de verhalen luisterden, wisten wat illusie was en wat niet, spel.

MaYa heeft zo gelijk: zodra mensen begonnen verhalen op te schrijven, ging men geloven dat het waar was. Mensen geloven alles wat geschreven is, wat gedrukt staat.

En dat is een illusie. Mensen geloven de concrete letters. De tekens verwijderen hen van de natuur waarvan ze deel uitmaken, van de Werkelijkheid met een hoofdletter en scheppen hun eigen werkelijkheid, en die is illusie.

Men verloor de taal van de vogels, bomen, de zee te verstaan. Mensen konden de aarde niet meer lezen. Ooit schreef jij deze woorden: *zodra ik schrijf vervreemd ik van het land waar mijn voeten staan*. Weet dat dat niet hoeft! Zo heb ik het schrift niet bedoeld. Misschien moeten we alle geschreven taal hardop lezen en hardop denkend schrijven. Dan ben je al veel dichterbij.

Men dicht mij zoveel toe. Ik heet godin te zijn van kennis, wijsheid, literatuur, muziek, dichtkunst, andere kunsten en van het schrift.

Luister. Ik zei eerder dat ik mijn eigen oorsprong niet ken. Dat is maar deels waar. Was ik een rivier? Misschien. In ieder geval stroomde ik, ik stroom. Wat stroomt inSpireert. Dat is wat ik kan helpen versterken, inSpiratatie. En een ieder geeft dat vorm op haar en zijn eigen wijze. Jawel, het schrift kwam tot mij, klanken in muziek en schone woorden hebben mijn grote liefde, en alles vloeit daaruit voort.

En daarna doe je het zelf, met je eigen brein. Ik herhaal mijzelf.

Voel wat mijn naam betekent: degene die de essentie weergeeft van jouw Zelf! *Sara* betekent *degene die essentie geeft* en *swa* betekent *onzelf*. Speel en besef de rijkdom! En speel vrij en ook voorzichtig met deze rijkdom van woorden, gesproken en geschreven. Besef hun kracht!

Het Sanskriet, de godentaal, is een verbindend schrift, het staat nabij de Werkelijkheid.

Misschien is dat de reden dat sommigen denken dat een van mijn krachten is het onderscheid helpen maken tussen illusie en Werkelijkheid. Nee, ook dat doe je zelf, dat doet je Zelf.

Wie weet wat Werkelijkheid is? Misschien het allerhoogste, en misschien ook niet.

Men dicht mij veel toe, men beeldt mij ook veel toe.